

»ZVONČEK«

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XXXIII.

UREDIL DR. PAVEL KARLIN

1931. – 1932.

V LJUBLJANI

IZDAJA KONZORCIJ »ZVONČKA« (DR. TONE JAMAR)

35986 f

B VII f

35986

Kazalo.

I. Pesmi.	Stran	Stran	
Ko je zacvetela ajda (Vinko Bitenc)	9	Sveti večer (dr. V. Korun)	82
Širno morje († France Zbašnik)	12	Božič prihaja... (Manica Komanova)	85
Saljivka (Danilo Gorinšek)	43	Pot k jaselcam (V. B. Radoš)	89
Jesen (Gustav Strniša)	45	Beli slon (siamska pripovedka — P. V. B.)	107
Večer († Srečko Kosovel)	46	Cesta (Andrej Savli)	114
V jesenskem solncu (Fran Roš)	49	Cmok (ruska pravljica)	119
Mlad bolnik v jeseni (Maksa Samsa)	65	Koledniki (Vinko Bitenc)	121
Burja (Vera Albrechtova)	71	Sv. Sava in stavec, ki je iskal pravice (srbska pripovedka — priredil P. V. B.)	125
Ura (Zdravko Ocvirk)	86	Kamenjak (Ivan Albreht)	138, 183
Svetonočna bajka (Vinko Bitenc)	91	Štedilnik (Maksa Samsa)	143
Pozimi pri peči (Fr. Ločniškar)	94	Zuža maža, biba, čič (Ivan Matelič)	144
Zgodba o usmiljenju (Maksa Samsa)	97	Pet igračk (Marjana Željeznova-Kokalj)	150
Milutinčkova pesem (Marijana Zeleznova-Kokalj)	105	Dolgonos (Gustav Strniša)	127
Snežni mož (Vinko Bitenc)	130	Pesem sankočev (Vinko Bitenc)	147
Detje zaspi... (Danilo Gorinšek)	157	Prebujenje (B. V. Radoš)	176
Ujeta ptička (Goethe-dr. A. Debeljak)	197	Ura (Gustav Strniša)	202
Materi za vezilo (Vinko Bitenc)	208	Materi za vezilo (Vinko Bitenc)	208
Ciganska (Ivan Albreht)	226	Ciganska (Ivan Albreht)	226
Sin bo kmet (Fran Roš)	237	Sin bo kmet (Fran Roš)	237
Kmetska († Francè Zbašnik)	251	Kmetska († Francè Zbašnik)	251
Krt (Danilo Gorinšek)	254	Krt (Danilo Gorinšek)	254
Murnova žalostinka (Gustav Strniša)	258	Murnova žalostinka (Gustav Strniša)	258
Balonček (Vinko Bitenc)	260	Balonček (Vinko Bitenc)	260
II. Pripovedni spisi.			
Življenje in prigode male opice (F. Ossendowski-dr. Rudolf Molè)	25, 51, 73, 101, 131, 151, 187, 209, 233, 261	Življenje in prigode male opice (F. Ossendowski-dr. Rudolf Molè)	25, 51, 73, 101, 131, 151, 187, 209, 233, 261
Dve, tri o Slokanovem Jožku (dr. V. Korun)	2	Dve, tri o Slokanovem Jožku (dr. V. Korun)	2
Kralj viharjev (pravljica z morja)	10, 41	Kralj viharjev (pravljica z morja)	10, 41
Žiga-žaga (Gustav Strniša)	15	Žiga-žaga (Gustav Strniša)	15
Kovčeg (Lojze Poljanec)	19	Kovčeg (Lojze Poljanec)	19
Bobi Nespodobi, začarani pes (Marija Grošljeva)	21, 47, 69, 95, 128, 145, 182, 203, 227, 255	Bobi Nespodobi, začarani pes (Marija Grošljeva)	21, 47, 69, 95, 128, 145, 182, 203, 227, 255
Bolha in Uška (franc. pravljica — Danilo Gorinšek)	24	Bolha in Uška (franc. pravljica — Danilo Gorinšek)	24
Zgodba o dvanajstih bratih (albanska prip. — R. S.)	34	Zgodba o dvanajstih bratih (albanska prip. — R. S.)	34
Solno polje (kavkaška pravljica — Nols)	49	Solno polje (kavkaška pravljica — Nols)	49
Kg. (Manfred Kyber-A. Sovre)	61	Kg. (Manfred Kyber-A. Sovre)	61
Čokolada (po P. in V. Marguerittu — Ksenija Prunkova)	66	Čokolada (po P. in V. Marguerittu — Ksenija Prunkova)	66
III. Kramljanja o narodi in tehniki.			
Jesenski izprehod mladega prirodoslovca (prof. Davorin Velavšek)	37	Jesenski izprehod mladega prirodoslovca (prof. Davorin Velavšek)	37
Orjaki v rastlinstvu	45	Orjaki v rastlinstvu	45
Dijamanti	68	Dijamanti	68
Iz življenja kulturnih rastlin (dipl. agr. A. Jamnik)	116, 179, 207	Iz življenja kulturnih rastlin (dipl. agr. A. Jamnik)	116, 179, 207
Pogovor o molekularnih silah (prof. Julij Nardin)	148	Pogovor o molekularnih silah (prof. Julij Nardin)	148
Največja in najmanjša ura	228	Največja in najmanjša ura	228
O mamutu	229	O mamutu	229

	Stran
Hitrost v živalstvu	232
Dr. Miroslav Tyrš (E. Gangl)	253
Iz zgodovine sladkorja	254

IV. Iz zgodovine, zemljepisja in narodopisja.

Jugoslavija in njene sosede (dr. Roman Savnik . . . 6, 63, 92, 141, 198, 223, 244)	223, 244
Kaj vse ljudje jedo (S. K.)	19
Indijanska abeceda	44
Ob stoletnici rojstva Frana Levstika (dr. Fr. Zbašnik)	58
Izumitelj Tomaž Alva Edison (Fizikus)	76
Novo leto pri Japoncih	88
Iz zgodovine naprstnika	123
Kako so ljudje nekoč jedli	186
Binkoštni običaji na Poljskem (V. B. Radoš)	219
Kako izdelujejo vžigalice	260

V. Za pridne roke.

Solske potrebščine	14
Zmaji in padala	29
Stojalo za knjige	46
Senčniki za svetiljke	50
Za Miklavžev praznik	72
Sale iz mandarin	106
Umotvori iz skatlic za vžigalice	124
Darilce za mamico	140
Velikonočne košarice	167
Možiček, ki se prekopicuje čez glavo	189
Piščalke in druge igračke	201
Ladjica	259
Zaba in muha	267

VI. Glasba.

Pavčič Josip: Lisička (narodna)	17
Šantel Saša: Božična	87
Juváncé Ferdo: Dečkova pomladna pesem (Vinko Bitenc)	172

VII. Pouk in zabava.

Uganke 30, 54, 78, 109, 134, 158, 190, 214, 238, 266	238, 266
Šaljiva vprašanja	31
Zapomnite si tole!	31
Mladi slikarji razstavljajo 31, 55, 79, 239	239
Pred božičnimi prazniki	84

Pričujoči letnik so opremili in okrasili: Mirko Šubíc, Francè Podrekar, Elo Justin, Darja Znidarčičeva in drugi.

	Stran
O smučanju in o smučkah (Smuk)	98
Krmite ptičke	99
Kitajske igračke	100
Drobiž — navskriž	135
Sreča in nesreča (indijski pregovor)	157
Smešni grehi!	159
Recepti za mlade kuharice	191

VII. Slike.

Jesen	1
Prestolonaslednik Peter	13
V zelnik je hodil zajec na zelje	33
Martin Krpan	57
Božična noč	81
Brez posla	113
Smuk! Smuk	137
Snežni mož se taja	161
Pomlad	193
Majski večer	217
Kralj močvirja	241

IX. Iz mladih peres (prispevki »Zvončkarjev«).

Pritepenec (Marica Kemperlova)	32
Otrokovo srce (Mimica Ibovnikova)	32
Naša Nadica (Elza Kunčeva)	56
Priroda (Bogdanov)	56
Rogač in Kresnica (Pavel Pika)	56
Moja pot iz Amerike v Jugoslavijo (Marica Oblakova) 80, 111, 136, 160, 192, 216, 240, 268	160, 268
Gospodovo rojstvo (Mimica Ibovnikova)	111
Ob jubileju (profesorju in pisatelju dr. I. Lahu) (Jelka Vandotova)	112
Rojstni hiši (Zinka Ruehova)	160
Snežni mož (Štefan Vipavec)	192
Moja mucica (Slavka Jerinova)	192
Bodi vesela (Mimica Ibovnikova)	216
Cvetke (Mimica Ibovnikova)	240

X. Kotiček gospoda Doropolskega
tretja stran ovoja 1.—10. številke.

XI. Stric Matie — s košem novic!

Četrta stran ovoja 1.—9. številke s slikami: kralj Peter, Simon Gregorčič, Janko Leban, Johann Wolfgang Goethe, Jakob Gallus-Petelin, Davorin Jenko.

W O N C E V

1931

1932

1

Vsebina prvega zvezka.

Stran

1. Francè Podrekar: Jesen. Risba	1
2. Dr. V. Korun: Dve, tri o Slokanovem Jožku	2
3. Dr. Roman Savnik: Jugoslavija in njene sosede	6
4. Vinko Bitenc: Ko je zacvetela ajda. Pesem.	9
5. Kralj viharjev. Pravljica z morja	10
6. † France Zbašnik: Širno morje Pesem	12
7. Prestolonaslednik Peter — najuglednejši „Zvončkar“	13
8. Šolske potrebščine	14
9. Gustav Strniša: Žiga-žaga	15
10. Jos. Pavčič: Lisička. Skladbica za klavir	17
11. Lojze Poljanec: Kovčeg. Šaljiva zgodbica	18
12. S. K.: Kaj vse ljudje jedo	19
13. Marija Grošljeva: Bobi Nespodobi, začarani pes. Ilustriral E. Justin	21
14. Danilo Gorinšek: Bolha in Uška. Francoska pravljica	24
15. Ferdinand Ossendowski: Življenje in prigode male opice. (Dnevnik šimpanzke „Kaške“) Iz poljščine prevaja dr. Rudolf Molè, ilustrira Mirko Šubic	25
16. Zmaji in padala	29
17. Šaljiva vprašanja	29
18. Razvedrmo se!	30
19. Mladi slikarji razstavljajo	31
20. Iz mladih peres. (Prispevki „Zvončkarjev“.)	32
21. Kotiček gospoda Doropoljskega	Tretja stran ovitka.
22. Stric Matic — s košem novic	Četrta stran ovitka.

Delno novo opremo je napravil prof. Mirko Šubic.

Pokažite in priporočajte „Zvonček“ svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog „Zvončkarjev“, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista.

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrt leta 7-50 Din. Posamezni zvezki po 3 Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna. — Na ta naslov pošiljajte naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin v Ljubljani. — Izdaja Konzorcij »Zvončka« (Dr. Tone Jamar). — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj).

ZVONICEK

LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO MLADINO

Štev. 1.—XXXIII.

September 1931.

JESEN.

Dve, tri o Slokanovem Jožku.

Dr. V. Korun.

Ko se je Jožkov atek vrnil iz gozda, kamor je bil šel z vozom po nastel, je prinesel sinku šop borovničarja, polnega zrelih jagod.

»Oh, da jih ni več!« je Jožko vzdihnil, ko jih je pozobal. Nato je pa tekel k mami in jo je prosil, da bi smel še sam iti po borovnice.

»Ako ne boš šel pregloboko v šumo,« mu je mama odgovorila. »Naj gre pa še Vrničev Jakec s teboj, da bosta dva!«

»Jakca pa že ne maram.«

»Zakaj pa ne?«

»Ker sva si v jezi.«

»Ali že spet! Zakaj pa? Saj sta se še pravkar skupaj igrala.«

»Ker mi je hišo podrl. Tako sem hud nanj, da bi ga kar,« je Jožko rekel ter mahnil z roko kakor za udar.

»No, no! Si bosta že spet dobra. — Sam pa vendar ne boš hodil!«

»Saj pojde rjavček z menoj.«

In res! Mali kuža, edini Jožkov prijatelj, ki se ni nikdar z njim sprl, že kar ni mogel dočakati. Veselo je bevskal in se spenjal po Jožku.

»Ali jih boš tudi sestrici Lojzki kaj prinesel?« je mama vprašala.

»Bom, bom. Pa tebi tudi,« je Jožko zatrjeval, vzel majhno košaro za borovnice, del klobuk na glavo, tistega starega, ki je imel luknjo na vrhu oglavja, in odšla sta z rjavčkom.

Spotoma pa od samega veselja nista vedela, kaj bi. Oh, ko je bilo pa tako nebeško lepo: solnce zlato, trate pisane, gozdi zeleni, po vejah dreves so pa ptički žrgoleli. Kaj čuda, da je tudi Jožko zapel, in sicer tisto dolgo: lilalalom, lilalalom, ki ima začetek, konca pa ne. Vmes je pa glasno vriskal: juhuhu! metal svoj preluknjani klobuk kvišku ter ga skokoma prestrezal v zraku.

Kuža se je pa na svoj način veselil svojega mladega življenja: bevskal je, da je bil ves hripav, se prekopicaval ter tekal kakor iz uma v velikih kolobarjih okrog Jožka, dokler se ni upehal, da mu je jeziček do tal pomolel iz gobčka.

Utrujena sta se umirila; le tedaj pa tedaj je Jožko še zavihtel košarico v krogu, držeč jo za locen, ker mu je godil zvok uuu! ki je ob vihtenju nastal v zraku. Sicer sta pa hodila drug vstric drugega in se pomenkovala. Prav za prav je govoril samo Jožko, rjavček ga je pa poslušal, sočutno zroč vanj s svojimi velikimi, zvestimi očmi. Le kadar je zagledal kakega ptička, ko je letel pri tleh, se je bliskoma zagnal za njim, potem se je pa spet vrnil.

Jožko pa kar ni mogel pozabiti, da mu je bil Jakec podrl hišo. »Tako sem pa jezen nanj!« se je hudoval ter pretil s pestjo proti nje-

govemu domu. »Misliš, da se ga kaj bojim? Še toliko ne, kolikor je črnega za nohtom. Saj se še ciganov ne bojim, pa bi se njega! Ko bi bil dimnikar, tedaj bi se ga že malo. Veš! Naša Lojzka zmeraj pravi: ‚Jožko, dobro se umij! Če ne, bo prišel dimnikar in te bo ostrgal.‘ In ona to ve, ker že v šolo hodi. Ampak, Jakec ni dimnikar. Kaj še! Tak frkolin naj bi bil dimnikar! Saj se sam še umiti ne zna. — Ali sem ga klical! Nič ga nisem. Kar sam od sebe je prišel moja hišo gledat. ‚Eh, saj ni nič lepa!‘ je rekel in se namrdnil. ‚Takah koč jaz sto napravim, če je treba.‘ — Bahač si, kolikor te je! Še ene ne! — ‚No, pa poglej, kako je za nič!‘ je rekel ter sunil z ного v steno, da se je zrušila. ‚Potres!‘ se je porogal, nato je pa stekel, da se je kar kadilo; jaz pa za njim. O, pa bi ga bil ujel — saj sem ga že za srajco grabil — ko bi se ne bil spotaknil in padel. Zato mi je ušel; kajpa šele na domačem pragu se je opogumil. Ustavil se je in mi korenček strgal. — Le počakaj, Jakec! Te že še dobim v pest. Le pridi spet našega žrebička gledat, tistega ljubkega, ki ima belo liso na čelu in ki tako veselo razgeče: iihaha, iihaha! Tedaj boš pa videl potres! Mh, mh!«

Tako se je Jožko hudoval ter mršil obrvi, hkrati preteč s kazalcem desnice. A takoj nato je postal spet najboljše volje. Vihtel je košarico, da je kar úlilo pa na vse grlo je pel: lilalalom, lilalalom; kuža mu je pa bevskaje pripeval.

»Boš videl, rjavček, kako hišo si bom zdaj postavil,« je čez nekaj časa povzel; »še stokrat lepšo, kakor je bila ona, ki mi jo je Jakec podrl. Kar tri dimnike bo imela, res da, kakor kaka šola, in pa zid okrog in okrog. Aha! Potem pa naj le sune Jakec vanjo! Samo obzidje bo zadel, ne pa hiše. Žovneškega gradu tudi niso mogli Turki porušiti, ker ga je obdajalo obzidje. Res, res! Naš atek to ve. Saj mi je sam pravil. — Le poglej, rjavček, kako debel je bil tisti zid!« In tako govoreč, je pokazal s prstom proti gorskemu grebenu, vrhu katerega stojijo razvaline nekdanjega Žovneka.

»Veš, kje bom dobil ilovko za hišo?« je nadaljeval. »Za Lešnikovim bregom. Tam je najlepša. Čisto bela je in voljna kakor mlečni žganci.« In ob spominu na žgance se je obliznil. »To jo bom gnetel! Juhuhu!«

Med takimi pogovori sta prišla do gozda. »Oho, oho!« je vzklikal, ko je zagledal borovnice. Vse črno jih je bilo; tako polno je bilo borovničevje. Počeni! je in si jih kar po prgiščih mašil v usta. Tudi rjavčku je prigovarjal: »Ne veš, kako so dobre!« A rjavčku niso šle v slast. Pokusil je eno ali dve, potem je pa tekal za vevericami, ki so cmokaje in hrkaje skakale po tleh in po drevju.

Tudi Jožko si je že nekajkrat rekel: »Zdaj jih imam pa dovolj.« Toda poljubilo se mu jih je vnovič in vnovič, dokler se jih ni najedel,

da si je komaj oddihal. In ko je napolnil tudi košaro, se je odpravil proti domu.

Medtem je prišel do neke mlake. V vodi je zagledal samega sebe. Zasmel se je, ko je zazrl, kako je črn okoli ust. Nekaj časa se je ogledoval. Nato si je pa domislil: »Bav, bav! Jakca bom strašil.« In namazal se je z borovnicami še po licu in čelu; v režo na klobukovem oglavju je pa vtaknil šop praprotnih listov. Zahahljal se je: »Hohoho! Indijanec, Indijanec! Takšni so tisti v knjigi, ki jo Lojzka čita.« In res je bil strašen. Celo rjavček ga je po strani gledal. »Boš že videl, Jakec!« je pretil. »Tako boš bežal, da ti bodo pete odletele. Prav se ti zgodi. Zakaj si mi pa hišo podrl!«

Na robu gozda se je usedel. Kmalu sta ga pa premagali utrujenost in vročina. Omahnil je v travo in zaspal. Baš pa, ko se je od veselja

hihital, ker se mu je sanjalo, kako beži Jakob pred njim, ga je zbudil glasen lajež. Zaspanso je dvignil glavo in se začel ozirati okrog sebe. Tedaj je zagledal rjavčka, ko se je besno zaganjal v neko stvar. Iztegnil je vrat, da bi videl, kaj je. Kar zazre nekaj v kolobar zvite-

ga, ki se leno giblje. »Kača, kača!« vikne, skoči po koncu, zgrabi košarico ter teče pa teče, kar mu noge dajo. Šele ko je pritekel do prve hiše v vasi, se je ozrl. Oddahnil se je, ko je videl, da teče samo rjavček za njim, ne pa tudi kača. Zdaj je tudi opazil, da nima več praprotnih listov na klobukovem oglavju. Med begom so mu bili odpadli.

Jakec je štal na domačem dvorišču, ko je prišel Jožko mimo. Zazrši ga, se je že pognal, da bi stekel v hišo. Tedaj je pa Jožko zaklical: »Jakec, Jakec! Počakaj, da ti nekaj povem! Nič se ne boj! Saj te ne bom strašil. — Oh ti ne veš, kaj sem jaz videl! Kačo, takole dolgo,« in razprostrl je roke. »Pa kako je bila zvita! Kakor vlečena potica. Res, res!«

Jakec mu pa ni nič prav zaupal. Le korakoma je stopal proti njemu. »Ali si se hudo ustrašil?« je vprašal.

»Malo že.«

»Ali si zelo bežal?«

»Malo že,« se je Jožko previdno izmikal, da ne bi veljal pred Jakcem za strahopetca.

Temu je pa bilo mnogo bolj na tem, kar je imel Jožko v košarici kakor na njegovem strahu in begu. »Kaj pa imaš? Ali borovnice?«

je rekel, ko je pogledal v košarico. »Veš kaj, Jožko? Jaz ti bom postavil drugo hišo, stokrat lepšo, kakor je bila tista koč, ki še dimnika ni imela. Kar zdajle grem s teboj. Ti ne veš, kako jaz rad jem borovnice. Ali so te-le dobre? Daj, da eno pokusim!«

»Če mi boš res pomagal hišo graditi?«

»Seveda ti bom,« je Jakec hlastno pritr dil in že tudi z roko segel v košarico.

Pa tudi Jožku se jih je spet poljubilo. Tako sta jih začela složno zobati. Sreča, da sta kmalu prišla do doma, sicer bi bila košarico iz praznila do dna. —

»Oj ti moj Bog! Kakšen pa si?« je Lojzka kriknila in tlesknila dlan ob dlan, ko je Jožka zagledala, vsega pomazanega po obrazu. »I kaj si neki počel?«

»Borovnice sem jedel.«

»Pa vendar ne z licem in čelom! Oh ti puhec, ti! Zdaj pa kar sem, da te umijem!«

»Lojzka, jaz sem ti pa borovnice prinesel. Ti ne veš, kako so sladke. Na jih! Kar vse!« se ji je laskal.

Z borovnicami se ji je prikupil. Čisto narahlo ga je otirala, ko ga je umivala. »Vidiš, zdaj si vsaj komu podoben!« je rekla, ko je bil umit, stisnila njegova lica med svoje dlani ter ga poljubila na usta, da je kar cmoknilo.

Vesel je šel zdaj z Jakcem na delo. Zavihala sta si rokave in pričela. Kopala sta ilovico, jo močila in gnetla, dokler ni postala voljna, da se je dala oblikovati.

»Kdo bo pa stanoval v tej hiši?« je vprašal Jakec med delom.

»Vojaki. Veš, tisti, katere mi je prinesel sv. Miklavž.«

»O, potem pa ne bo hiša; potem bo vojašnica.«

»Ali imajo tudi vojašnice po tri dimnike?«

»Kaj pa misliš! Celjska jih ima kar pet.«

»Kaj? Toliko?«

»Res da. Sam sem videl, ko sem bil z atekom v Celju. Veš, tedaj, ko so mi kupili tisti novi klobuk s krivčkom. Saj veš?«

»Ali ima tudi zid okrog?«

»Seveda. Pa kakšnega! Tako visokega, da nikjer drugje ne moreš priti na dvorišče nego skozi vrata.«

»Nikjer drugje!« se je Jožko čudil. »Na naše dvorišče se pa lahko pride od vseh strani.«

Med takimi pogovori jima je čas naglo potekal. Začelo se je mrščiti. Jakca so že klicali k večerji, in tudi iz dimnika Slokanove hiše se je že močno kadilo. Zato sta morala z delom prenehati.

»Bova pa jutri dalje zidala,« sta se domenila pri razhodu.

Toda do tega žal ni več prišlo; kajti naslednje dni sta imela drugega opravka čez glavo. Izvedela sta namreč, da si Vrbanov Tonček stavi mlin v potočini Trnavce. Ta vest ju je razdražila. »Da bi Tonček imel mlin, midva pa ne! O ne!« sta se rotila. Tekla sta k Trnavci in sta si tudi sama začela graditi mlin.

Ponosno zasnovana zgradba vojašnice je ostala torej nedovršena. In ker je bila tudi še brez strehe, je prvi naliv razmočil njene stene, da so se sesedle. Tako je ostal od nje samo še žalosten kup blata, ki je glasno pričal o minljivosti vsega, kar ustvari človeška roka — dokler ni prišla Lojzka z lopato in ga odstranila.

Jugoslavija in njene sosede.

Dr. Roman Savnik.

Zelo star je slovenski pregovor: Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš. Nastal je že davno prej, preden so stekle po naših krajih železnice, preden je svet spoznal avtomobile, zrakoplove in parnike. Malokdo naših prednikov je obiskal daljno tujino. Po cestah je škripalo kolesje počasnega voza, vrh klancev je postal voznik, da se je konj odpočil od utrudljive vožnje. Če je prihajal iz Trsta, iz Hrvaške, iz Štajerske je že vzbujal pozornost domačinov, katerim je zanosno pripovedoval o lastnih doživetjih in o novicah po svetu. Pa se je dandanes vse spremenilo! Elegantni parniki režejo valovje oceanov, brzovlaki iz Carigrada in Pariza se vsak dan žurijo preko naših polj in livad, v ozračju brne motorji ogromnih ptic, ki so namenjene bog ve kam, po cestah srečujemo vsak hip tuje obraze. Sami bežni dogodki, ki se nenehoma vrste in ginejo v pozabo. Svet, ki ga človek še nedavno ni mogel pregledati, mu je sedaj že tesen, skoraj pretesen. Celo za neobljudene ledene poljane ob severnem in južnem tečaju nastajajo med državami spori, kdo jim bodi lastnik.

Narodi, ki so preje živeli vsak svoje življenje, so vedno v živahnih stikih z ostalim svetom, vsi se čutijo kot del nerazdružljive celote. Medsebojno spoznavanje je danes nujna potreba vsakogar.

Neki ugledni Nемеc se je nedavno modro izrazil, da je kriv njihovega poraza v svetovni vojni učitelj v šoli. Leta in leta je poslušala mladina zgolj hvalo lastnega naroda, o tujini ni vedela ničesar in ker je ni poznala, je ni mogla pravilno presojati. Potovanje, ki je že od nekdaj mikavno, je danes nujna potreba. Potuj, da si razširiš duševno obzorje in boš lahko potem doma poučil druge! Vsak narod ima svoje posebnosti, slabe in dobre strani. Slednje posnemaj, predvsem pa vedno druge primerjaj s samim seboj! Seveda je treba zato najprej sebe, svojo domovino, svoj narod temeljito poznati. Pomudimo se torej uvodoma pri Jugoslaviji, potem pa preidimo po vrsti na naše sosede, počenši z Albanijo.

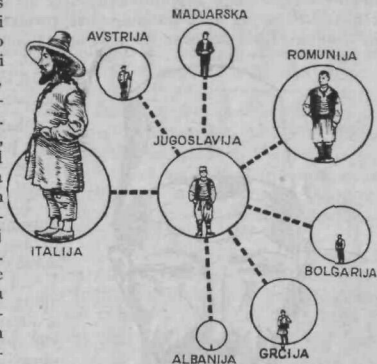
Jugoslavija meri 250.000 km², kar znači, da obsega eno štiridesetino Evrope. V Evropi je med srednjevelikimi državami, na Balkanskem polotoku pa je največja. Slovensko ozemlje v naši državi se nahaja v skrajnem severozahodnem kotu in obsega 16.000 km². Majhno je tako, da vidiš raz Triglav večinoma preko mej svoje ožje domovine, z Ljubljanskega gradu pa četrtno njenega površja.

Letošnje leto so našli v državi 14 milijonov prebivalcev. Ti se zelo hitro množijo. Vsakih pet let se število ljudi poveča za en milijon. Jugosla-

vija je še malo obljudena. Večjih mest pogreša. Le tri mesta, Beograd, Zagreb in Subotica imajo nad 100.000 prebivalcev. Ljubljana s 60.000 ljudmi je na sedmem mestu.

Vodovje nas dobro druží s sosedi. Iz Avstrije vteka v Dravsko bano vino Drava, iz Madjarske prihaja Donava, ki teče dalje v Bolgarijo in Romunijo, na jugu prestopa Vardar v Grčijo, ob Skadarskem jezeru si podajamo roko z Albanijo, na Jadranskem morju pa z Italijo.

Kakšne so naše sosede, boš sam razvidel iz risbe. Poglej si najprej kroge! Ti predstavljajo velikost držav. Jugoslavija ni med zadnjimi. Le dva kroga, romunski in italijanski, sta večja, a še to le za malenkost. Daleko najmanjša je Albanija, ta je komaj še enkrat večja od Slovenije. Možje v krogih pa predstavljajo prebivalstvo. Čim večji so, tem več ljudi šteje dotična država. Gotovo ti je takoj v oči padel velikanski Italijan. Nič manj kot trikrat višji je od Jugoslovana; to znači, da ima Italija trikrat toliko prebivalcev kot Jugoslavija. Italijan gleda čez polovico ven iz svojega kroga. Državo je tako zelo naselil, da mu je pretesna. Zato sili narod ven. Italijani se že dolgo izseljujejo. Ni slučaj, da je Italija med vsemi našimi sosedi edina država, ki ima kolonije. Te se razprostirajo v severni Afriki. Tudi Romun po velikosti prekaša Jugoslovana, a ne posebno močno. Ven iz kroga se še ni povzpel, država še ni tako naseljena, da bi ne mogla več preživljati vsega prebivalstva. Vse druge države imajo manj ljudi. Albanec je celo označen komaj s kratko črtko.

1. Albanija.

Ime Albanija ima čuden zvok. Obide nas misel na nekaj izvanrednega in obenem nedoločnega. Predstavljamo si divjo gorsko pokrajino, naseljeno s surovim, bojaželjnim prebivalstvom, ki se vedno prepira in rado vdaja želji po osveti. Naša soseda je in vendar je manj poznana kot katera pokrajina v Afriki. Le redke trgovce in izletnike zanese pot semkaj. Pokrajina je na vzhodu gorata, ozke rečne tesni prehajajo na zahodu v položnejše nižavje, ki se polagoma spušča k morju. Obrežje ni skalovito, pred njim ni številnih otokov kot v naši Dalmaciji. Za ravno obalo se često razprostirajo velika močvirja, okrog katerih divja strašna bolezen malarija.

Država ni siromašna. V nedrih njenih gora so skriti zakladi raznovrstnih rudnin, zlasti petroleja, ki pa še čakajo pridnih delavcev, da jih spravijo na svetlo. Na enem mestu se nahaja kar 60 jakih toplih žvepljenih vrečev; v drugi državi bi se tam razvilo svetovnoznano kopališče, tu pa navadno srkajo vodo kvečjemu koze in ovce. Albanija je celo v Evropi edina država, ki še nima železnic. Iz Jugoslavije preko meje drže večinoma le kozjim stezam podobne poti. V zadnjih letih so Italijani zgradili vsaj

nekaj boljših cest, ki vežejo največje kraje in po katerih se razvija avtomobilski promet.

Albanci so zelo skromen narod. Ohranili so nenavadno mnogo prastarih običajev. Večinoma so pastirji in poljedelci. Toda za dom se malo brigajo. Delo prepuščajo ženam. Njihov vzor je: javno se udejstvovati in biti junak. Albanci se ne pozdravljajo kot mi z »dober dan«, temveč zlasti v severnem delu države z običajnim pozdravom »ali si krepak mož?« Stari vaščani opetovano posedajo k zborovanju, kjer se suka razgovor o političnih stvareh. Često se pri mizi sestanejo nasprotniki, kjer se z besedami napadajo in zbadajo. Ljudsko pesništvo, ki opeva junaštvo, je še vedno zelo razširjeno. Take narodne pesmi, ki jih je zložil kak priprost pastir, se brzo širijo od ust do ust.

Albanec.

do živega morilcu, morajo ubiti vsaj njegovega najbližjega moškega sorodnika. Zato je število slučajev nasilne smrti pri možeh izredno visoko. So grobišča, kjer je izmed sto moških mrtvecev umrlo komaj deset naravne smrti, zaradi bolezni ali starosti. Vsi drugi so padli kot žrtve krvne osvete. Morilca zasledujejo umorjenčevi sorodniki z neverjetno vztrajnostjo. Često se zgodi, da ta opetovano menja svoje bivališče, skušajoč s tem preganjalcem zabrisati vsako sled za seboj. Toda ti ne mirujejo prej, dokler ni zločinu primerno zadoščeno. Le v zadrugi je Albanec čisto varen. Nerad hodi sam na polja, a če kam potuje, puške in pasu z naboji ne pozabi nikdar doma.

Življenje Albanca je zelo skromno. Glede obleke nima nikakih želja. Preprosta narodna noša z belim fesom je še povsod v navadi. Tudi s hrano je hitro zadovoljen. Košček ovčjega sira smatra za poseben priboljšek, meso mu je prav redka sladčica. Ker se zanima le za javno življenje in ga

Kdo so Albanci, si še vedno nismo povsem na jasnem. Navadno jih smatramo za potomce starih Ilirov, ki so živeli pred prihodom Slovanov in Rimljanov v davni dobi tudi na Slovenskem. Sami se zovejo Skipetari, državo pa imenujejo Skipijo. Žive v nekakih zadrugah kakor stari Slovani. V eni hiši živi do 50 bližnjih sorodnikov, ki jim poveljuje najstarejši. Gospodarstvo je skupna last vseh, opravilo pa ima vsak svoje. Od moških upravlja eden polje, drugi nadzira živino, tretji trguje s pridelki. Tudi žene si dele delo, peko kruh, perejo oblečila, delajo na polju itd. Ideal Albanca je stanovati v čim številnejši zadrugi. Šele v njej se počuti varnega, kajti narod se deli na plemena, ki se hudo sovražijo. Še jako udomačena je krvna osveta. Težek zločin, zlasti umor, morajo osvetiti sorodniki umorjenca za vsako ceno. Tu velja strogo pravilo zob za zob. Če že ne morejo

veseli najbolj modrovanje s sovaščani, dela le toliko, kolikor potrebuje zase. Srce mu pač ne visi na domačiji. Na svojo in tujo lastnino ne pazi posebno. Krajo sadja in poljskih pridelkov gleda kar ravnodušno. In če si lahko skrajša pot, gazi meni nič tebi nič preko žita in tujih njiv.

Večina naroda je mohamedanske vere. Precej je tudi pravoslavnih in katoličanov. Mesta so majhna in med seboj zelo podobna. V sredi je trgovski del, tako zvani bazar. Tu je prostoren trg, kamor prinašajo kmetje svoje pridelke naprodaj. Obkrožajo ga lesene, v sprednjem delu odprte kolibe trgovcev in obrtnikov. Tu prodajajo blago, ki ga Albanija nima in ga mora uvažati, tako sladkor, kavo, moko itd. V bližini trga so dalje gostilnice, kavarne in brivnice. V tem mestnem delu vlada ob tržnih dneh zelo živahno vrvenje. V drugem mestnem delu so uradi in stanovanja uradnikov in premožnejših trgovcev. Glavno mesto Tirana ima 15.000 prebivalcev, je torej štirikrat manjše od Ljubljane. Leži sredi države 40 km proč od morja.

Albanska država je nastala po balkanskih vojnah šele leta 1913. Preje je bila del Turčije, ki je danes skoro docela izrinjena iz Evrope. Državi načeluje Zogu, ki se je pred nekaj leti oklical za kralja. Albanija nima lastnega denarja. Povsod kroži raznovrsten srebrn in zlat denar. Vsi novci te ali one države, stari in novi, so enakovredni, če so si le slični po snovi in teži. Papirnatega denarja nihče ne mara.

Državo naseljuje milijon ljudi, ki so skoro izključno sami Albanci. Precej albanskega prebivalstva živi onstran državne meje v Jugoslaviji in Grčiji, nekaj tisoč jih je celo v južni Italiji. Slednji so potomci beguncev, ki so ostavili pred več stoletji domovino iz strahu pred turškimi grozodejstvi. Albanija je v živahnih stikih z Italijo, ki si mnogo prizadeva to pokrajino gospodarsko okrepiti.

(Nadaljevanje v 3. številki.)

Ko je zacvetela ajda . . .

Ko je zacvetela ajda
in je zadišala njiva,
je hitela punčka Majda
gledat, kje Jesen prebiva.

Mamica ji je dejala:
»Veš, Jesen, ta vladarica,
je bogata, silno zala,
kot rubin so njena lica.

Bela ajda odgovarja,
sem in tja se pozibava:
»Dom je njen — večerna zarja,
prestol — svatovska narava.«

Ajdo bo odela v cvetje,
nad polje se bo spustila,
utihnilo bo ptičje petje,
ko bo zemljo poljubila...«

Preko polja Majda hodi
čez dobrovo, med drevesi,
gleda, išče vsepovsodi.
»Oj, Jesen, kraljica, kje si?!«

Vinko Bitenc.

Kralj viharjev.

(Pravljica z morja.)

Ob daljni morski obali so stale tri ribiške koč. V eni je stanoval stari ribič Marko, v drugi Nikola in v tretji pogumni Peter s svojo ljubko hčerko Bredo. Njena mamica je umrla pred sedmimi leti; vihar jo je bil zalotil na morju, čoln se je razbil ob obalnih čerih in mlada žena je utonila.

Vihar je bil največji sovražnik naših ribičev! Sivemu Marku je ugrabil krepkega dečka in tihemu Nikoli starega očeta. Kako so ga sovražili, kralja vetrov! Stanoval je visoko pod nebom v sivem oblaknem gradu, ki je imel tisoč stolpov in tisoč odprtih oken. Desettisoč urnih služabnikov pa je brzelo in hitelo po grajskih dvoranah.

V največji dvorani nevidnega gradu je stanoval sam kralj. Imel je ladjo, napravljeno iz žerjavovih peres, in z njo je potoval kakor blisk preko vse zemlje. Včasih pa se mu je zahotelo po ljudeh — hotel jih je odnesti v svojo letečo palačo. Če so se branili, jih je vrgel nazaj v vodo in njegovi sluge so jih utopili v morju. Morje je vrglo naslednji dan trupla na kopno in jok in tarpanje se je razleglo iz ribiških koč. Kralj viharjev pa je le naprej iskal ljudi in zagledal je Bredo, ljubko deklico, ki jo je hotel imeti pri sebi.

Bilo je na večer. Pokojno je tonilo solnce v svojo mehko posteljo za morjem. Breda je sedela na skalah in pogledavala po morju za svojim očetom. Ko je opazila

majhno piko, ki je postajala vedno večja in večja, je skočila v čoln in veslala očetu naproti. Nobena sapica ni takrat zapihljala, ko pa je bila Breda prav malo oddaljena od brega, je pričel divjati silen vihar z visokimi valovi, ki so toliko časa bujali ob čoln, da sta se razbili obe vesli. Breda je objela robove čolna — ampak že prihodnji val ji je obrnil čoln. Junaška deklica je z vsemi svojimi močmi plavala proti bregu, toda vihar je bil močnejši od nje; počasi so ji upadle trudne roke, potopila se je.

Njen oče je iz svoje ladjice vse to videl in je skočil v vodo. Ko je opazil, da se potaplja, je napel vse svoje moči, da jo je še pravočasno zgrabil in odnesel na kopno. Njegove oči so jezno gledale na morje in pesti so se mu krčile od jeze proti kralju viharjev.

V svojem belosivem gradu je pa divjal kralj. Otrok se mu je izmuznil! Toda dobil ga bo drugič!

Od tega dneva dalje ni smela Breda nikoli več sama na morje. Nabirati ni smela več pestrih školjk na obali in kopati svojih nožic v srebrnih valčkih. Oče ji je to iz strahu pred kraljem vetrov prespovedal. Ostala je pri cvetkah v vrtu, sedela pred durmi kočice in gledala valove, ki so butali ob brežne skale.

Nekoč, ko je ribičeva hčerka sedela v pesku in se igrala s kamenčki — njen očka je bil na morju pri ribolovu in je običajno prišel šele proti večeru domov — pa se ji je zazdelo, kakor da prihaja po morju z dolgimi koraki siv velikan.

Ustrašila se je — siva prikazen se ji je pa vedno bolj bližala.

Sedaj je prišla že do hišice; velik meglen oblak je bil, ki se je spustil na hišico. Še preden je Breda mogla skočiti v vežo, je bila že zavita v debel, težek siv plašč. Oblak se je nato dvignil, se povzpел visoko in je odnesel deklico vedno više in više — do gradu kralja viharjev.

Ta je stal pred obokanimi durmi palače in iztegnil roke proti Bredi: »Sedaj te vendarle imam, Breda! Oblak je prav dobro izvršil svojo nalogo!« Hotel je pobožati deklico, toda Breda se mu je umaknila. Nato jo je prijel za roko, jo peljal skozi grajske dvorane in ji pokazal tisoč odprtih oken. Breda pa ni hotela ničesar videti ne slišati o vseh krasotah in je bridko jokala.

»Sto drobnih oblačkov ti bo pokorno služilo, deklica; lahko jih pošlješ, kamor le hočeš!« je rekel kralj in pokazal z roko skozi okno: res, stali so tam v nežnih modrih in belih oblačilih; samo največji so imeli plašče, ki so bili temni kakor viharjni oblaki. Cela dolga vrsta jih je bila! Vsak oblaček pa je gledal Bredo z velikimi sinjimi očki, kakor da bi že komaj čakal na njena povelja.

Breda se je sicer zasmejala, ko je čula, da ima sto drobnih služabnikov, toda veseliti se ni mogla. Kaj je bilo vse to v primeri z ljubo kočico ob morju.

Ko je ležala zvečer v posteljici, je mislila na očeta in na domači zeleni vrtec z neštetimi cvetkami. Bridko je jokala. Tako rada bi imela pri sebi cvetko od doma! Tedaj so ji padle na um kraljeve besede: »Oblački so tvoji služabniki, pošlješ jih lahko, kamor hočeš!«

Takoj je poklicala droben oblaček, ki je imel rožnato srajčko, in ga zaprosila: »Poleti v ribiško vas! Pri tretji kočici najdeš vrt, iz njega mi prinesi rožo in obesi mesto nje moj prstanček na vejico!«

Oblaček je odletel, se spustil k hišici in je storil vse, kakor je hotela Breda.

Drugi dan je našel njen oče na grmu prstan; tedaj je vedel, da je to znak, da njegova hčerka ni mrtva, temveč da jo je le ugrabil kralj vetrov.

Breda se je od vsega srca razveselila, ko ji je oblaček prinesel rožico; poljubljala jo je in božala in se je prvič zasmejala. Ko je prišel kralj viharjev domov in videl veselo deklico, je rekel: »Velik, krasen vrt ti bom napravil; vse cvetke celega sveta bom vsadil vanj, samo vedno mi bodi vesela, Breda!«

Trikrat je zamahnil z roko proti vzhodu, zahodu, severu in jugu in že je pričelo kar v zraku cveteti nebroj belih, rdečih, rumenih in zelenih cvetk, rož, tulipanov, zvončkov, nageljnov in vrtnic, tisoč in tisoč svetlobarvnih rožic na vseh koncih vrta. Breda se je čudila tej krasoti; toda najbolje je bila vesela male, rdeče vrtnice iz domačega vrtička. Ko je pa ta ovenela, je postala deklica zopet žalostna.

In zopet je poslala Breda oblaček na pot in mu dala s seboj zlato verižico, ki jo je nosila okoli vratu kot spomin na svojo mamicico. »Prinesi mi ribico z očetove mreže in položi namesto nje verižico vanjo!«

Oblaček je odletel v siromašno hišico in izpolnil Bredino povzelje. Kako se je čutil njen oče, ko je našel verižico!

Z drobno srebrno ribico pa je oblaček prišel v palačo. Breda je jokala od veselja! Spustila je ribico v kozarec vode, jo krmila in opazovala ves božji dan. Bila je srečna in zadovoljna.

Ko je kralj videl njen srečni obraz, je rekel: »Sto živalic iz celega sveta ti poklonim, če ostaneš vedno vesela in zadovoljna!«

Stopil je v svojo ladjo, se odpeljal in prišel zvečer z veliko vrečo domov. Ko jo je odprl, se je Breda zasmejala. Pisani ptički so prifrftali iz nje in rdeči, rumeni in izpreminjasti metulji, veliki in majhni; pestre mušice so plesale okoli nje, črički so prepevali; hrošči, žabe in ribice so gomazele vse navskriž. Še mnogo drugih živalc je bilo v vreči in vse so s smejočimi očmi gledale deklico.

Sedaj bo ostala gotovo vedno vesela, si je mislil kralj in bil zadovoljen.

(Konec prihodnjič.)

Širno morje . . .

*Širno morje, bela jadra,
solnce žge in pali,
v žarkih umiti pa žare se
valčki kot opali.*

*Oj, le siplji, zlato solnce,
žarke mi bohotno,
morda vendar spet vzbudi se
to srce sirotno . . .*

† France Zbašnik.

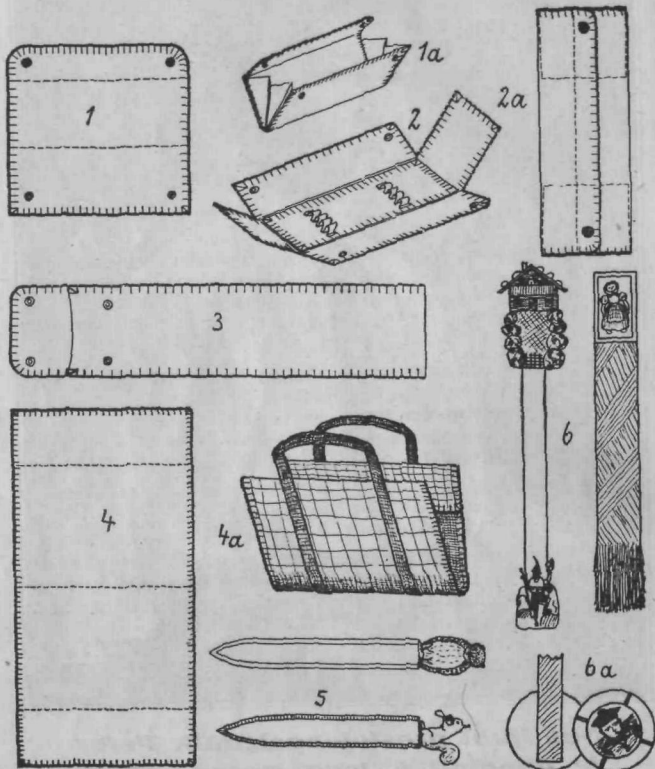

***Naš ljubi prestolonaslednik Peter
je dopolnil 6. tega meseca 8 let.***

„Zvonček“ ga s ponosom prišteva med svoje naročnike

Šolske potrebščine.

Vrnili smo se v šolske klopi, h knjigam na resno delo. Šola se je pričela. V ta namen potrebujemo vsako leto veliko novih stvari; nekaj, oziroma večje število teh potrebščin bo itak treba kupiti. Kar pa bo mogoče, si bomo naredili sami, saj ni lepšega, kakor če se moremo napram svojim tovarišem

pobahati: »Poglej, tole peresnico, tole torbico sem si napravil sam!« Drugič pa prihranimo mamiči nekaj izdatkov, kar je seveda tudi važna reč.

Za izdelavo teh potrebščin potrebujete le nekaj povoščenega platna, ki ga gotovo dobite doma, če pa ne, si ga kupite, saj stane majhen kos le par dinarjev.

Za torbico za svinčnike in druge pisalne malenkosti potrebujemo kos 23 cm dolgega in 16 cm širokega platna (slika 1). Ta pravokotnik obšijemo na vseh štirih straneh z močno volno in vstavimo v obe strani iz istega blaga ali navadnega bārvestega platna naguban vložek (1a), ki ga prišijemo. Pri čevljarju ali sedlarju si pa damo napraviti gumbe na pritisk. V skrajni sili pa zadostujejo tudi navadni gumbi, ki jih enostavno prišijemo.

Za peresnico šte. 3 morámo vzeti 51 cm dolg in 6 cm širok kos platna. V ostalem izdelamo to torbico ravno tako kakor prejšnjo.

Torbica na sliki 2 in 2a ima pa vložek iz istega blaga kakor zunanje stranice, na katerega smo še prišli iz močnega, trdega traka zanjke za svinčnike in peresnike. Na sliki 2a vidimo zaprto torbico.

Ovo jček za knjigo, ki nam ga nazorno pokaže slika 4a, nam včasih prav dobro služi, pa naj si bo to na poti v šolo, če nosimo s seboj samo eno knjigo, da se nam ne zmoči, ali pa na sprehodu, ko čitamo lepo vezano knjigo, da ji ne zamažemo platnic. Napravimo ga iz kosa močnega rožastega blaga, ki ga lahko tudi podložimo z drugim blagom, ali pa iz povoščenega platna (20 cm visok in 40 cm dolg) po sliki 4 in obšijemo njegov rob z debelo svilnato nitjo ali z barvasto volno. Oba konca platna upognemo (po črtkasti črti), zavihamo nazaj in ju na robu sešijemo, da nastane nekaj cvitek. Za držanje pa prišijemo močan trak, ki ga lahko spletemo ali stkemo tudi iz barvaste rafije.

Na sliki 5 vidimo dva noža za rezanje papirja in za odpiranje pisem. Nož za papir izžagamo v poljubni velikosti iz tenkega lesa z izrezovalno žagico. Oba roba noža nato poostrimo z ostrim nožičem, ju opilimo s pilo in ju h koncu še odrgnemo s peščenim papirjem, da sta prav gladka. Figuro, ki služi za držaj, pestro preslikamo in prevlečemo končno rezilo in ročaj z brezbarvnim špiritovim lakom.

Znaki za v knjige (da ne pozabimo, kje smo nehali čitati) sestojijo iz ozkega traka, čigar zgornji konec prilepimo med dva listka risarskega papirja, ki sta lahko tudi na eni strani poslikana (6a). Spodnji del pa razčramo ali pa ravno tako prelepimo z listki.

Vsi ti drobni izdelki, ki smo jih pravkar opisali, dajo prav malo truda in so posebno prikladni za darila. Halo, pa še nekaj na koncu! Posebno nož za papir in znak za knjigo sta lepi darilci za papana in mamico. Pst, pa nikomur besedice o tem, da ju pošteno presenetimo na godovni dan!

Žiga-žaga.

Gustav Srniša.

Zagar Lipe je velik siromak. Doma ima slabotno ženo in božno hčerko Barico. Sam hodi od hiše do hiše in žaga ljudem drva. Skoro nič dela nima. Povsod najemajo mlade žagarje, ki imajo žage na električni pogon, ki kar grizejo polena ter jih žagajo kakor blisk.

Lipe je žalosten. Doma je sama bolezen in lakota. Slednji večer ga skrbi, ko se vrača v svoje skromno stanovanje koncem mesta.

Njegova hči ga pa vedno tolaži. Čeprav je sirota sama bolna, vendar ne obupa. Nekega dne se čuti nekoliko krepkejšo. Ko odide

oče na delo, a mati zadremlje, se splazi deklica s postelje. Obleče se in pogumno hiti na cesto.

»Staršem moram pomagati!« šepeče deklica, a sama ne ve, kako naj jim pomaga. Počasi tava po cesti. Do gosposke hiše pride. Na pragu ji postane slabo in že se zgrudi.

»Lačna je!« ugotovi gospodinja bogate hiše in postreže deklici s toplu juho.

Barica se zahvali in spet odide po cesti.

Prične se mračiti. Deklica pride na polje, kjer sreča čarovnika Belčka. Čarovniki so ponavadi hudobni ljudje, Belček je pa dober. Radi njegove bele brade ga otroci tako imenujejo.

Barica jame tožiti Belčku, kako hudo se godi njenim staršem.

Starček jo pa preskuša. Obljuba ji sijajno življenje, veliko udobnosti in bogastva, če se odpove svojim staršem.

Barica se kar razjezi:

»Ne! Nikoli ne maram ničesar, če bi se morala odpovedati očetu in materi! Pomagati jima moram, ne pa zapustiti ju v stiski in bedi!«

Zdaj ji pove čarovnik, da jo je samo preskusil. Izroči ji lonček belega mazila in ji reče:

»Vrni se domov! Izroči to mazilo očetu! Kadar bo šel žagat drva, naj namaže žago po ostrini s tem mazilom in reče: »Žigažaga!«

Barica se je zahvalila in odšla domov. Povedala je staršem, kaj se ji je pripetilo, in izročila očetu lonček.

Ko je žagar naslednji dan odšel žagat drva, je namazal ostrino svoje žage in zavpil: »Žigažaga!«

Tedaj je žaga kakor živa poskočila iz njegove roke in pričela rezati urno kakor misel. Niti četrte ure ni minulo, pa so bila že drva sežagana.

Žagar je bil vesel. Odslej so povsod zahtevali samo njega, da jim je žagal drva. Zaslužil je mnogo denarja. Obogatel je. Ni mu bilo treba več žagati drv. Pa tudi mast je porabil. Ko je zadnjikrat žagal doma svoja drva, je namazal ostrino žage s poslednjo mastjo.

Tedaj se mu je prikazal čarovnik Belček in se nasmehnil:

»Pomagal sem ti, ker imaš tako pridno hčerko! Le rad imej svojega otroka!« je dejal starček in izginil.

Odslej so živeli Žagarjevi srečno in zadovoljno. Tudi lakota in bolezen sta zbežali iz njihovega doma!

Lisička.

(Narodna.)

Živahno.

Mladim pianistom priredil Jos. Pavčić.

Klavir

The musical score is written for piano in 3/4 time. It consists of five systems of two staves each (treble and bass clef). The piece is marked 'Živahno' (lively) and includes dynamic markings such as *p* (piano), *mf* (mezzo-forte), and *f* (forte). Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Slurs and accents are used to guide phrasing and articulation. The score concludes with a double bar line and repeat dots.

Kovčeg.

(Šaljiva zgodbica.) Lojze Poljanec.

Brzovlak je drvel z veliko naglico, ko je našel sprevodnik v kupeju 2. razreda prehod v sosednji voz zaprt z velikim kovčegom, ki je stal na poti sredi hodnika. Ob oknu zraven je pa slonel ravnodušno neki gospod in zrl v mimodrivečo pokrajino. Sprevodnik je bil malo nejevoljen, ker ni mogel takoj odpreti vrat, zato je ne ravno posebno vljudno rekel poleg stoječemu tujcu:

»Postavite, prosim, ta kovčeg drugam!«

Gospod je pa od strani pogledal sprevodnika in malomarno odgovoril:

»Še v glavo mi ne pade!«

Sprevodnik je znova povzdignil glas in z ogorčenjem zahteval:

»Takoj mi odstranite kovčeg!«

Toda neznani gospod je z isto ravnodušnostjo kakor prej odvrnil:

»Še v glavo mi ne pade!«

Ves zelen od jéze je tekkel sprevodnik iz voza in se vrnil z uradnikom, ki je spremljal vlak. Ta je že v precej ostrem tonu zapovedal tujcu:

»Gospod, takoj vzemite ta kovčeg proč!«

»Še v glavo mi ne pade!« je zopet odvrnil gospod in se ni dal spraviti iz svoje mirnosti,

čeprav sta ga oba uradnika obdelovala na vse mogoče načine in znova in znova zahtevala, naj odstrani oviro.

Na prihodnji postaji sta poklicala postajenačelnika — nastalo je prerekanje in pred vozom se je nabralo precej ljudi, ki so opazovali zanimivi prizor.

»Vzemite takoj kovčeg s hodnika!« je zavpil postajenačelnik nad potnika.

»Še v glavo mi ne pade!« je rekel gospod prav tako mirno kakor prej.

Šli so po postajnega stražnika. Prišel je s sabljo, revolverjem in gumijevko. S pogledom je ošvrknil neznanega gospoda in z gromkim glasom zavpil:

»V imenu zakona — vzemite kovčeg s hodnika!«

»Še v glavo mi ne pade!« je bil tujčev trmoglavni odgovor.

Tedaj je pa stopil prijazen, star mož iz množice in je vljudno vprašal neubogljivca:

»Povejte mi, gospod, zakaj pa nočete spraviti kovčega s hodnika?«

»Ker sploh ni moj!« se je krepko zasmel tujec in odšel na svoj sedež.

Kaj vse ljudje jedo.

S. K.

Ze v lanskem letniku Zvončka (števil. 4) smo priobčili kratek sestavek o najrazličnejših čudnih jedilih, ki jih uživajo ljudje. V naslednjem pa hočemo naštetih našim čitateljem še marsikatero drugo stvar, s katerimi so si ljudje polnili svoje želodce, in pogledati malo, kaj vse tudi še dandanes jedo.

Človek si za hrano poišče na zemlji to, kar mu zemlja nudi na polju, na travniku ali v gozdu, pa najsibodo to rastline ali pa živali. Razne dežele pa imajo različno rodovitnost in različno podnebje in zato rodi zemlja teh krajev čisto drugačne poljske rastline in živali. Znano pa je, da uživa človek najrajši to, na kar se je bil navadil, dočim se mu jedila, ki jih ni vajen, kaj rada zagnusijo.

Spomnimo se na ogromne množine ptičev, posebno kosov, slavčkov in vrabcev, ki so jih stari Rimljani tako visoko čislali pri svojih pojedinah. In zakaj tudi njihovo meso ne bi bilo užitno? Saj imajo ptice, ki se hranijo od poljskih in vrtnih pridelkov, vse lepo belo in mehko meso. Seveda, če bi jih uživali ljudje po vsej naši zemlji, potem bi danes ne pel noben slavček več v naših grmovjih. Rimljani so pa tudi zelo visoko cenili jezike papig, ki so jih silno drago plačevali. Papigja juha pa slovi še dandanes kot prvovrstna predjed.

Domačini v vročih krajih jedo meso slonov, levov, tigrov in drugih živali z isto slastjo kakor jemo mi govedino, teletino ali svinjino. Ponekod na Kitajskem uživajo celo podgane in miši.

Omenili smo pravkar, da so Rimljani silno drago plačevali jezike papig. Neki zapravljivi rimski meščan z imenom Apicij je napisal prvo kuharsko knjigo in v njej najdemo kot najslastnejšo posebnost omenjene jezike ptice »flamingo«. Jezike teh rožnatih ptic z dolgimi nogami so čislali imenitniki še do 18. stoletja, to pa zaradi nekega mastnega dela jezika ob jezičjem korenu. Starorimski cesar Heliogobal je posebno rad jedel možgane ptičja noja. Znano je iz zgodovine, da so za neko tako pojedino zaradi možgan pobili nad 600 nojev! Nojevega mesa stari Rimljani niso marali, jedo ga pa zelo veliko dandanes v Perziji. Jako dobro pa so plačevali Rimljani nojeva in pavova jajca; saj tudi zaleže eno nojevo za deset do petnajst kokošjih jajc.

Pavovega mesa niso nikjer cenili, čeprav so ga nekateri ljudje še rajši uživali kakor fazane. Mlade pave so jako radi jedli na Angleškem. Sploh jedo v tej deželi jedila, ki bi našim želodcem prav nič ne prijala.

Žerjavovega mesa n. pr. Nemci ne bi mogli za nobeno ceno uživati, na Angleškem so pa imeli nekadaj to meso često celo na kraljevski mizi.

Labodje meso so Rimljani radi uživali, skoraj tako kakor mi gosi, ki pa zopet njim niso bile po volji. Na Angleškem včasih ni bilo imenitne pojedine brez labodje pečenke; tudi na Danskem, Švedskem in Norveškem so cenili njih meso, zlasti mlada labodja prsa. Zgodovinar grof Herberstein, ki je l. 1515. napisal znamenito knjigo o tedanji Rusiji, pripoveduje, da so prinesli pri neki slovesni priliki na carjevo mizo tudi tri pečene labode.

V vsaki deželi pa jedo najrajši to, kar imajo doma. V severnih deželah uživajo meso oslov, v Kanadi jedo sove, Italijani imajo radi srake, na Francoskem pa tudi krokarjev in vran ne zaničujejo in jih imajo še rajši kakor golobe. V nekaterih krajih vzhodne Evrope se tudi netopirjev ne branijo, ki imajo baje kurjemu mesu podobno belo meso. V vročih deželah uživajo opičje meso, ki ima, kakor zatrjujejo tisti, ki so ga poskusili, baje tak okus kakor naš kozliček; drugje pa smatrajo zopet martinčke za največjo sladčico. Tudi krokodil ima prav užitno meso.

Domači zajci ali kunci pri nas niso posebno priljubljena jed. So pa kraji, kjer jih jedo prav radi, posebno na Angleškem in Francoskem jih znajo pripraviti na najrazličnejše okusne načine. Oslovsko meso so v starih časih celo zdravniki priporočali kot zelo zdravilno.

Pasje in mačje meso mi preziramo; vedno pa ni bilo tako. Pri starih Grkih so uživali pasje meso tudi na najbolj imenitnih pojedinah, mačje meso pa uživajo še danes skoro po vseh južnih deželah.

Neki angleški raziskovalec se je lotil proučevanja živalskega sveta s posebnim ozirom na užitnost njegovega mesa in je dognal tole:

Meso mladih antilop smatra za najbolj nežno in okusno, kar ga je kdaj jedel: Bizonova teletina je mnogo boljše nego naša, zebrovo meso je slastnejše od konjskega; bobrovina ima pa podoben okus kakor meso domačih zajcev, meso medvedov in jazbecev je pa tudi zelo slastno.

Orjaške želve so bile nekoč zelo priljubljena jed in z njimi so si nekoč ladje ob Galapaških otokih in ob otoku Mavriciju na daljnih oceanskih potovanjih obnavljale svoje zaloge živil. Danes teh želv že skoraj ni več. Kačje meso se nam zdi nekaj nemogočega v naših kuhinjah, toda najdemo ga ne samo v eksotičnih deželah, temveč tudi v civiliziranih pokrajinah, na Burgundskem in v dolini Rodana. V New Yorku pa ni meso velikih kuščarjev nič nenavadnega. Polži in žabe, vsaj žabji kraki, pa spadajo marsikje (tudi pri nas) med običajna živila. Meso plazilcev in dvoživk (kač, kuščarjev, želv in žab) ima po izjavi tega raziskovalca enak okus kakor mlada piščeta in diši kakor sveže meso.

Med ptiči veljajo jastrebi in orli za neužitne kakor stari levi in tigri; kakaduji pa so po okusu zelo podobni fazanom. Meso ptic, ki se hranijo z ribami, ima neprijeten duh po ribjem olju; toda ta duh se da odpraviti, če zakopljemo ptico za 24 ur v zemljo.

Sicer je pa okus nekaj čisto svojega. Tako trdi ravnatelj nekega živalskega vrta, da so vse živali užitne, kar je dognal na ta način, da je poskusil meso vsch živali.

V splošnem bi morda res mogli trditi, da je meso vsch živali užitno, seveda če je primerno pripravljeno. Užitne so celo žuželke, saj so posušene in zmlete kobilice ponekod prav običajna jed.

.....

PREDSTAVLJAMO VAM BOBIJA NESPODOBIJA, JUNAKA RAZNIH ŠAL IN BURK, KI VAM JIH BO PRIPOVEDOVALA MARIJA GROŠLJEVA.

ROJSTVO. PSIČKE ROJENIČKE. ČRNUH POTEPUH. UROK.

V TOPLI, SREBRNI MAJSKI NOČI, KO SO ZVEZDICE ZA-
RELE IN JE ŠPANSKI BEZEG NA VRTU V VOLČJEM POTO-
KU BRIZGAL OPOJEN VONJ IZ VIJOLIČNIH ČASIC, JE V
PASJEM HLEVCU NEKAJ ZACVILILO, ZAKOBACALO...

PORODILI SO SE ŠTIRJE PASJI MALČKI, SMRČEK, SRČEK,
MOBI IN BOBI, TODA ŠE NISO UGLEDALI LUČI SVETA,
ZAKAJ IMELI SO ŠE ZLEPLJENE, SLEPE OČKE.

NEKAM BREZBRIŽNO, KAKOR DA SE JIH IZREDNI DO-
GODEK PRAV NIČ NE TIČE, SO LEŽALI NOVI PASJI ZEM-
LJANČKI KRAJ MAJKE LAJKE, KI JE SVOJ DROBNI, OBILNI
NARAŠČAJ VESELO SPREJELA, SINČKE PSIČKE Z MOKRIM
JEZIČKOM BOŽALA IN JIM S TOPLIM MLEKOM UTEŠILA
PRVI GLAD.

PA SO PRISKAKLJALE S PASJEGA BRODA PO STAREM
OBİČAJU DOBRE PSIČKE ROJENIČKE: TAČICA, DLAČICA,
DOLGOUHKA IN TENKOSLUHKA, DA SE JIM POKLONIJO
IN JIM PROROKUJEJO USODO.

NAJPREJ OBKOLIJO BOBIJA.

»LOČIL SE BOŠ OD DOBRE MAMICE IN MILJENIH BRAT-
CEV TER ODPOTOVAL ODTOD,« MU PROROKUJE HITRA
TAČICA.

»NE BOŠ IMEL PASJEGA ŽIVLJENJA, LEŽAL BOŠ NA
BLAZINAH TER IMEL VSEGA V IZOBILJU, KAR CENI PASJI
GOBČEK,« IZJAVI PLEMENITA DLAČICA.

»V PASJEGA KRASOTCA SE RAZVIJEŠ IN ODNESEŠ PRI
RAZSTAVAH VSELEJ IN POVSOD PRVO NAGRADO,« MU
ZAŠEPETA NA UHO LEPA DOLGOUHKA.

»BISTRA GLAVICA, TENAK SLUH, OSTER VONJ TE BO-
DO ODLIKOVALI. SLEDIL BOŠ ZAJČKOM, JEREBIČKAM, SR-
NIČKAM IN LISIČKAM TER GONIL DIVJAD PRED NAMER-
JENO DVOCEV«, SE MU
LASKA BISTRA TENKO-
SLUHKA.

»HOV, HOV, RJOV,
RJOV«, ZATULI IZNENA-
DA V HOSTI.

»HOV, HOV, RJOV,
RJOV«, ZARENČI BLIŽE.

»HOV, HOV, RJOV,
RJOV«, ZATULI PREPLA-
ŠENIM PSIČKAM ROJE-
NIČKAM NARAVNOST V
UHO, DA PLAHO POBEG-
NEJO. ZLOBNI PROROK
S STEKLIM SRCEM, ČR-
NUH POTEPUH. SE JE
BIL PRIKLATIL IZ ČRNE
JAME V PASJI HLEVČEK.

PRESTRAŠENA MAJKA LAJKA OD GROZE ODREVENI
IN PRIVIJE NEBOGLJENČKE ŠE TESNEJE K SEBI.
ČRNUH POTEPUH PA JE IMEL PIKO LE NA BOBIJA.
ŠIROKO SE RAZKORAČI, ZAPAČI IN ZARENTAČI:

»VSE UREČEM,
VSE PREREČEM,
DVA MAČKONA,
SEDEM PSOV,
TRIČA — TRAČA,
MASTNA KRAČA,
NIKDAR NE BOŠ
ŠEL NA LOV,
HOV, HOV, HOV!
ČEDNOSTI SE NE PRIUČI,
GOSPODINJO SVOJO MUČI,
BUDI DRZNO JO IZ SPANJA,
KADAR NAJBOLJ SLADKO SANJA,
NA BLAZINE IN PREPROGE
DELAJ MOKRE JI MAROGE.
TRGAJ ROBCE, ČEVLJE, HLAČE,
PRTE, ZASTORE, BRISAČE.
CVILI, RENČI, LAJAJ, GRIZI,

KRADI VSE, KAR BO NA MIZI,
IN NE BRIGAJ SE ZA KAZNI,
POLNO MOŠNJO JI IZPRAZNI.
BISTROVIDEN SEM PREROK,
OBVELJA NAJ MOJ UROK.
NETOPIR IN TRINAJST SOV,
VSEH STRUPENIH KAČ OTROV,
HOV, HOV, HOV!«

BOBI SE TRESE KOT ŠIBA NA VODI. VES SE SKRIJE POD
MAJKO LAJKO, KAKOR BI SLUTIL, DA JE PRIŠLA ŽIVA NE-
SREČA, KI BO SKVARILA NJEGOVO ŽIVLJENJE.

ZLOBNE BESEDE
SO GA OBSULE
KOT ZAČARANO
SEME IN SE POSKRI-
LE NARAVNOST V
NJEGOVO SRCE,
DA NEKOČ OŽIVE.
GORJE! IN SPRE-
MENE VSO NJEGO-
VO DOBRO NRAV,
CELO IME. OJ, BO-
BI — TEDAJ PO-
STANEŠ NESPODO-
BI! — ČRNUH PO-
TEPUH JE OPRAVIL

NELEPI ČIN. ZMAGOVITO JE ŠE ZALAJAL IN SE ODKLATIL
V ČRNO JAMO.

»HOV, HOV«, SO SE MU ODZVALI ZVESTI ČUVAJI VSE-
NAOKROG, KAKOR BI BILI SLUTILI, DA SE KLATI ČRNI
NEPRIDIPRAV V NJIHOVEM OBMOČJU.

SREBRNA MAJSKA NOČ SE JE JELA PRELIVATI V
ROSNO JUTRO.

ZASPANE ZVEZDICE, KI SO Z ZANIMANJEM MOTRILE
VSE DOGODKE, SO ZAVESILE TRUDNE, MEDLE OČI IN SE
POTOPILE V POZLAČENI MODRINI.

CVETKE SO ODPIRALE ROSNE VENCE IN PROZILE TE-
LESKA SOLNCU V OBJEM...

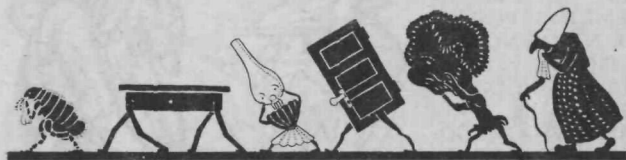
»PSIČKI, MLADI PSIČKI«, SO ZJUTRAJ IZNENADENI
VZKLIKALI URBANČEVI OTROCI... (Dalje prihodnjič.)

Bolha in Uška.

(Francoska pravljica.) Danilo Gorinšek.

Bolha se je napotila v mlin. Preden je odšla, je naročila sestrici Uški, ki je ostala sama doma: »Bodi oprezna, da ne štrbunkneš v vrelo juho!« »Nič ne skrbi«, je odgovorila Uška, »bom že pazila, če se bom smukala krog lonca«. Bolhica je odšla, Uška pa je jela snažiti sobo, čistiti svetilko, ki je visela na stropu, in lupiti sadje za južino. Kar se je spomnila na juho, pri vzdigniti je hotela pokrovček, izgubila je ravnotežje in — štrbunknila v vrelo juho. »Joj, na pomoč!« je zavpila. »Prav gotovo je to Uška«, je prešinilo Bolhico, ki se je baš tedaj vračala iz mlina in zaslišala Uškino vpitje. Pohitela je v kuhinjo, ali vsaka pomoč je bila zaman. Ko je pridvela Bolhica, je bila Uška že mrtva.

Zjokala se je Bolhica in sklenila: »Ker je moja sestra mrtva, pojdem od hiše!«

»Kaj ti je, Bolhica?« je vprašala miza. »Uška je mrtva, zato pojdem od hiše«, je odvrnila Bolhica. Nato miza: »Tudi jaz grem s teboj!« Pa sta jo Bolhica in miza ubrali mimo svetilke. Pravi svetilka: »Kaj tako jočeš, Bolhica?« Bolhica odvrne: »Uška je mrtva, zato pojdem od hiše in miza pojde z menoj!« »Jaz pa se snamem s stropa in vama sledim«, pravi svetilka.

Šli so skozi vrata. »Kam«, vprašajo vrata. »Uška je mrtva, zato pojdem od hiše, miza in svetilka pa gresta z mano«, »Skočila bomo iz podbojev«, so dejala vrata in gremo z vami.

V bližini je raslo drevo. »Kam?« se je začudilo. »Uška je mrtva, zato pojdem od hiše, miza, svetilka in vrata pa mi slede!« »Razkoreninilo se bom in vam sledilo«, je odvrnilo drevo.

Tako so priromali Bolhica, miza, svetilka, vrata in drevo do hladnega studenčka. Tam je neka starka zajemala vodo. »Kam tako žalostna, Bolhica«, je pobarala. »Uška je mrtva, zato pojdem od hiše, miza tudi, svetilka se je snela s stropa, vrata so skočila iz podbojev, drevo se je razkoreninilo in vsi mi slede«. Nato je odvrnila starka: »Če je Uška mrtva, razbijem svoja dva vrča in vam sledim!« Razbila je vrča. Vsi: Bolhica, miza, svetilka, vrata, drevo in starka so odšli in se niso vrnili nikoli več.

Dan, ko sem bila zares plemenita.

Danes sem ga polomila. . .

Ho, ho, vem, da sem ga polomila! Zlezla sem na mizico, stoječo pred zrcalom. Čemu sem storila to? Hotela sem poizkusiti, če je prijetno to, kar delata Zo:Zo in To, ko odhajata z doma.

Odprla sem lepo, prozorno škatlico in sem vzela ven čopič. Vem, da se dotika z njim svojega obraza. Storila sem isto. Namah sem opazila v zrcalu, da imam ves obrazek bel.

Treba je bilo še slediti Toju. Vzela sem stekleničico in sem si začela izlirati na glavo mrzlo, zelo mrzlo vodo. Čutila sem prijeten vonj. Popolnoma tak kot cveti, rastoči v džungli ali pa stoječi na mizi pred kanapejem.

Toda voda mi je zlezla v oko. Grizla in pekla me je neznosno. Kriknila sem in naglo skočila z mizice. Drgnila sem si obraz s pestmi. Imela sem oči zaprte. Prevrnila sem prozorno škatlico s čopičem. Padla je z žvenketom in se razpršila na drobne koščke.

Polomila sem ga, oj, polomila!

Kmalu je prenehala bolečina v očesu. Le peklo je še malo. Ogle dala sem se v zrcalu. Lase sem imela mokre, toda beli prašek sem si strla z obraza. Po kratkem premišljevanju sem znosila koščke razbite škatle v kot in sedla na kanape. Srce mi je nemirno tolklo v prsih. Tresla sem se dolgo, ne vedoč, kaj naj počnem.

Kmalu se je vrnila Zo:Zo. Planila sem k njej z jokom in sem ji o vsem pripovedovala. Govorila sem dolgo, jokala sem in se oproščala. Zo:Zo me pa vendar ni razumela, ker me je božala in ponavljala:

»Mala, pridna, dobra Kaškica!«

Ne! Nisem pridna in dobra, ker sem ga polomila!

Zvečer sem že ležala v košku, ko sem zaslišala glas Zo:Zo. Dvignila sem glavo in ugledala Zo:Zo. Bridko je nekaj očitala služkinji. Pokazovala ji je črepinjo škatlice, ki sem jo razbila jaz. Služkinja se

je jokala in odgovarjala z žalostnim glasom. Razumela sem vse. Zo:Zo je mislila, da je služkinja razbila lepo škatlico. Nisem mogla gledati solza. Skočila sem iz koška in zbežala k Zo:Zo.

Začela sem ji vnovič pripovedovati, kako je bilo, gosti, plakati in mrmrati. Zo:Zo pa me še vedno ni razumela. Tedaj sem skočila na mizico in sem pokazala, kako se je pripetila nesreča. Z ročico, dasi se mi je zelo tresla, sem kazala na razbito škatlico, ležečo v kotu, potem pa sem se udarila po prsih. Zajokala sem in tiho mrmrala: »Uh! Uh! Uh! Uh!«

Naposled je Zo:Zo vse razumela. Služkinja je odšla pomirjena.

Sedeč na mizici, sem pričakovala, kaj se bo zgodilo z menoj. Zo:Zo je nekaj govorila s Tojem. Poslušal je pazljivo in dvignil ramena. Zdelo se mi je, da je bil osupel. Dolgo sta se posvetovala. Tresla sem se od mrazu in strahu. Zo:Zo me je vzela z mizice, me položila v košek in rekla:

»Spi, Kaškica, ti si zelo plemenita! Svoje krivice nisi skrila in je nisi prenesla na nedolžno dekle! Zelo dobro! Samo ne razbij ničesar več!«

Plemenita sem, kakor Ori:Ori! Kaka sreča! Nisem mogla zaspiti od radosti. Mislila sem, da bi me častitljivi Ngu:Ngu gotovo pohvalil, i... sem kihala. Prehladila sem se, sedeč brez obleke na mizici pred zrcalom!

Toda to ni nič! Sem plemenita — in to je glavno, kakor je vedno govoril »striček«.

D a n n o v e z a b a v e.

Zo:Zo in To ne hodita nikamor z doma.

Zelo se veselim zaradi tega! Zabavala sem svoja varuha kakor sem mogla. Naučila sem se strašno glasno žvižgati. Stavim si v usta štiri prste, napnem jezik in piham z vso silo. Tedaj se razleže žvižg.

Tako žvižgati je znal Ori:Ori. Ni me znal naučiti tega. Sama sem prišla na to umetnost! To me gleda in se trese od smeha. Dela isto. Žvižgava oba in se smejeva. Zo:Zo si maši ušesa. Vendar se tudi smeje. Zabavamo se popolnoma!

Naposled smo prekinili naše šale. Zo:Zo je začela igrati na tem, kar imenuje gosli. Zelo imam rada, kadar igra! Sedam tedaj v bližino in objemam Zo:Zo za noge.

Sedim tiho. Bojim se ganiti. Zdi se mi, da prihajajo oddaleč znani glasovi.

Kaj je to? Morda šume zeleni vrhovi dreves v džungli? Morda šumi in pljuska potok, ki teče z gorá?

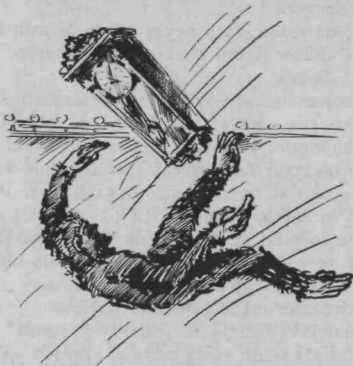
Poje in tiho šelesti med listji in vejami veter, zaletavajoč se s savane?

Rada imam, zelo rada igro Zo:Zo. Lahko je, malo žalostno pri srcu, toda dobro, zelo dobro!

Ko je končala, sem se ozrla v Tojevo sobo. Sedel je pri mizi in pisal. Spomnila sem se, da že nekoliko dni nisem pisala. Nič posebnega se ni zgodilo. Nisem imela o čem pisati.

Sicer pa sem bila prehlajena. Kihala sem brez prestanka. Zopet sem bila podobna Ori-Oriju. »Striček« je tudi kihal, ko si je bil premočil noge ob nočnem pohodu, ko me je iskal.

Spravila sem se k pisanju. S strahom sem opazila, da na mojih koščkih ni več prostora. Bili so do kraja napolnjeni z znamenji šimpanzke pisave, ki sem jih jaz izpraskala. Kaj naj naredim?

Začela sem se ogledovati, ne da bi si znala svetovati. Mojo zadrego je opazil To. Vstal je in položil predme nekaj belega. Potem pa mal zelen klinček.

»Piši, Kaška!« je dejal. »Sedaj boš vedno imela papir in svinčnik.«

Dolgo si nisem vedela pomagati s temi stvarmi. To mi je dal svinčnik v ročico in me naučil, kako je treba pisati na papirju. Ljudje znajo mnogo koristnih reči! To mi je vzel moj stari dnevnik, zavil ga v papir in shranil. Zelo sem mu bila hvaležna. Že se je začela krušiti suha skorja.

Sedaj pišem poleg Toja. Stojim na stolici in drgnem s svinčnikom po papirju...

Ko sem se utrudila, sem začela letati po sobi. Kmalu mi je bilo tega dosti. Nisem hotela motiti svojega varuha. To vedno piše. Zo-Zo sedi v fotelju in čita. Ne morem jima prekinjati tega posla.

Zlezla sem na kanape, pozneje pa sem skočila na naslonilo.

Nad kanapejem v Tojevi sobi visi nekaj zelo zabavnega in tajinstvenega. Je to dolga škatla z malimi vratci. V vratcih se svetlika to, iz česar delajo ljudje okna. Tako reč imenujejo steklo. Je vedno mrzlo in prozorno kakor voda.

Kolikokrat sem si občutno pobila čelo in nos ob steklo okna, preden sem to razumela. Sedaj tega ne delam več! Ho, ho, modra sem in imam o mnogo stvareh pravi pojem.

Če bi prišla k svojim šimpanzom, bi jim dolgo pripovedovala o različnih čudežih. Mesto, hiše in sobe ljudi so polni čudežev.

Tiho in oprezno sem odprla steklena vrata. Notri je bilo okroglo, belo kolo s črnimi znaki in z dvema strelicama. Jedna je bila krajša, druga daljša. Kaj bi moralo to biti?

Pod belim kolesom je viselo dolgo manjše in se je zibalo na desno in levo. Zabavno!

Slišim često, da v tej škatli nekaj zvoní. Včasih kratko — jedva enkrat, včasih — dolgo. Zvoni enakomerno, zmerno.

»Bom! Bom! Bom!«

Pred zvonjenjem nekaj škriplje v notranjosti škatle, a potem dolgo brni, vedno tiše, dokler popolnoma ne obmolkne. Tedaj slišim le lahko klopotanje: »Tik-tak! Tik-tak! Tik-tak!«

Zelo zagonetna stvar ta škatlica! Treba je bilo vse natanko preiskati. Dotaknila sem se premikajočega se kolesa. V istem hipu je nekaj zaškripalo in začelo zvoniti.

Zgodilo se je to tako nenadoma, da sem se stresla in zdrknila z naslonila. Da bi ne padla, sem se oprijela škatle. Odtrgala se je in brenketaje treščila na kanape.

Zavriskala sem, ker mi je pritisnilo nožici.

Zo-Zo je planila s fotelja in pritekla k meni.

»Poredna si, Kaška«, je rekla očitaje. »Pravili so mi, da so šimpanzke vedno pridne, toda...«

Prekinila sem jo in ji začela praviti, da sem hotela preiskati tajinstveno škatlico. Saj sem vendar morala vedeti, kdo tam sedi, škriplje, zvoní in žvenkeče?

Zo-Zo me ni razumela in je govorila: »Slabo, zelo slabo delaš. Ure se ne smeš dotikati! Vidiš? Odtrgala sta se kazalca in nihalo. Sedaj ne bomo vedeli, koliko je ura!«

Zagrozila mi je s prstom. To je mrmral in zopet obesil škatlo.

Jokala sem, ker me je bilo sram in sta me boleli nožici. Sedla sem v kot in kimala z glavo, kimala!

Ura? Kazalca? Nihalo? Ura?

Kaj to pomeni? Edino Ori-Ori bi mi mogel to razjasniti... Ljudje ne razumejo, če vprašam po čem...

Zakaj imajo oni toliko različnih besed, a šimpanzi jedva nekoliko? Pravzaprav mi lahko vse povemo. Samo so naše besede kratke in medseboj podobne. Ljudje ne opazijo razlike med njimi... Škoda!

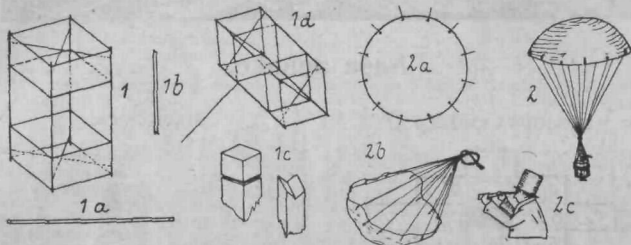
Ne dotaknem se nikdar več ure, pa tudi nobene druge stvari ne!...

(Dalje prihodnjič.)

Zmaji in padala.

Kako lahko napravite različne vrste zmajev, smo izčrpno povedali že v lanski 1. številki Zvončka. Danes vam pa hočemo opisati nov model zmajev tkzv. kvadratastega zmaja, ki si je v poslednjih letih pridobil posebno veliko ljubiteljev.

Kvadratasti zmaj (slika 1 in 1 d) je sestavljen iz 8 palčic, od katerih so štiri dolge po 1 m (slika 1 a), druge štiri pa po 50 cm (1 b). Iz teh zadnjih krajših zvežemo po dve in dve skupaj, tako da dobimo dva križa, ki jih na koncih zarezemo (1 c). Potem vzamemo štiri daljše palice in jih tako povežemo v zarezke križev, da sta oba križa oddaljena drug od drugega

70 cm, oziroma da gleda vsak konec palice 15 cm preko križa. Daljše palice povežemo nato na 4 mestih ($2 \times$ zgoraj, $2 \times$ spodaj) z vrvico v zarezke 1 c, da stoji ogrodje trdno; preko teh vrvic pa napnemo in prilepimo ali našijemo dva kosa močnega papirja širine 20 cm. Slika 1 d nam pokaže, kako pritrdimo na zmaja vrvco, repa pa zmaj ne potrebuje. Zmaj se dvigne zelo visoko in stoji čisto mirno v zraku.

Padalo (št. 2) izrežemo iz svilenega papirja po sliki 2 a in pritrdimo z vozli na robu kroga 12 enako dolgih kosov niti za šivanje. Vseh 12 koncev pa zavozljamo skupaj (2 b) in pritrdimo (privežemo) na vozec majhen plutovinast zamašek kot gondolo. Moža, ki gleda iz gondole (2 c) izrežemo iz risarskega papirja in pritisnemo v zarezo, ki smo jo napravili v zamašek. Padalo je gotovo; če ga spustimo zloženega (gondolo obrnjeno proti tlem!) skozi okno, se bo samo razprostrlo in prav počasi padalo na tla. Če bi se padalo spuščalo prehitro, mu moramo pač odrezati košček zamaška ali namestiti manjši zamašek.

Šaljiva vprašanja.

Kaj napravi štokrlja, kadar stopi na eno nogo?

(Dvigne drugo nogo.)

V katerem mesecu so poredni dečki najmanj tepeni?

(V februarju.)

Kaj je že izgotovljeno, pa se vseeno vsak dan napravlja?

(Postelja.)

Drug poleg drugega stojita, pa se ne vidita. Kaj je to?

(Obe očesi.)

Naše uganke.

1.

ZLOGOVNA KRIŽALJKA.

Številke pomenijo: navpično: 1. enega staršev, 2. južno sadje, 3. gozdni sad, 7. posodo za rože.

Vodoravno: 2. trg blizu Ljubljane, 4. slovensko ime, 5. visok hrib, 6. običaj.

2.

BESEDNA UGANKA.

Z m me narodi žele,
z mano uteši se srce,
angelci v noči sveti
so oznanjali me vneti.

Z v po gozdu žuborim,
dušo vsako vzveselim,
mehki me obroblja mah,
moj korak je tih in plah.

Z s sem zdrava, tečna hrana,
zlasti po Bohinjskem znana:
vrana je lisjak ugnal,
ko je mene kos ukral.

Z zadnjo črko v abecedi
značim plod, ki prija čredi.
Oče mi je velikan,
sinček pa sem plah, droban.

Dragi Zvončkar, zdaj rešuj
in nagrade pričakuj!
Blagor mu, kdor reši vse
in ga sreča ne prezre!

3.

ŠTEVILČNICA.

1	2	3	4	5	6	7	
2	1	6	žensko ime
3	2	7	časovna doba
4	2	5	2	3	.	.	poljsko opravilo
5	2	7	apetit
6	3	2	okrajšava imena Ivan
7	6	5	največja morska žival

Prva vodoravna in prva navpična številčna vrsta povesta ime slovenskega pisatelja!

4.

ČAROBNO JABOLKO.

AA KKK OOO PP RR SS T U

Te črke je treba tako vstaviti v prazna polja, da dobiš štiri vodoravno in navpično enake besede, ki pomenijo: 1. vročo vodo, 2. del telesa, 3. enega izmed čutov, 4. napravo za lov.

RESITEV UGANK IZ JUNIJSKE ŠTEVILKE.

- Zlogovnica: oko, Perun, Praga, Metlika, Poljane, močerad, Karavanke, Brazilija, Solčava, Slomšek, Rogatec, terek, Kokra, kos. Navpično: Kraljevič Marko.
- Besedna uganka: Gregor—čič.

3. Križaljka; navpično: fazan, mir, jak; vodoravno: maj, mizar, rak.

4. Dve izpolnivki: a) Drava — trava — krava; b) rek — rok — rak.

Vse štiri uganke so prav rešili:

Dušan in Boris Dermovšek, Sv. Barbara v Slov. goricah; Danka Pečar, Zagrreb; Verica Ivanšek, Rogatec; Mira Ferlič, Radovan Vrabl in Rajko Sikošek, Maribor; Miloš Babič, Ljubljana; Anton Dobrajc, Ponikva ob južni žel.

HALO — SPET NAGRADE!

Vsak uganekar, ki reši vse štiri uganke te številke, se lahko poteguje za eno naših nagrad, obstoječih iz naslednjih lepih slovenskih mladinskih knjig:

1. Gangl: Zbrani spisi, V. zvezek.
2. Riha-Přibil: Povest o svatbi kralja Jana.
3. Meško: Našim mladim.
4. Karafiat-Bradač: Kresničice,
5. Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinzon.

Le pogumno v boj za srečo! Ozirali pa se bomo le na rešitve, ki jih bomo prejeli najkasneje 10 dni po izidu lista. Torej brž — na svidenje!

ZAPOMNITE SI TOLE!

Prvi rimski cesar je bil Oktavijus (l. 30. pr. Kr.), zadnji pa Romulus Augustullus (l. 475. po Kr.).

En kubičen meter mahagonijevega lesa (mahagoni = tropično listnato drevo s črnim lesom) tehta ravno toliko kakor en kubični meter vode.

V mnogih šolah na Angleškem je bilo v prejšnjem stoletju pušenje med poukom za vsakega učenca dolžnost. Mislili so, da bodo s kajenjem preprečili razširjevanje nalezljivih bolezni.

Drobne steklenice, napolnjene z vodo, ki je v njej plavala neznatna zlata ribica, so bile za vladanja Napoleona III. (1808. do 1873.) velika moda v Parizu. Ženske so jih nosile kot uhane v ušesih.

Slavček z dvema glavama, ki sta bili obe dobro razviti in sta peli vsaka zase, je živel leta 1913. v Berlinu. Bil je lastnina znanega nemškega učenjaka prof. Virchowa, ki je ta čudež narave opisal v enem svojih spisov.

Mladi slikarji razstavljajo:

Helena Poženelova: Povodni mož.

IZ MLADIH PERES . . .

(Prispevki »Zvončkarjev«.)

PRITEPENEC.

(Resnična zgodba z našega dvorišča.)

Nepričakovano, tako nenadoma se je znašel na našem dvorišču, kakor bi bil padel z neba.

Veliko nevolje in jeze je povzročil vsem slavnim in častitim prebivalcem našega dvorišča. Najmanj se je razveselil njegovega prihoda poglavar in strah vsega dvorišča — Koki.

Koki je najponosnejši in brez dvomno tudi najlepši kos naše perutnine. On je neomejen gospodar in če se mu zljubi, spodi s svoje okolice tudi gosi, ki prestrašene srfotajo v vodo. O kokošji udanosti pa sploh ni da bi govorila. Vse se mu brezpogoje no pokoravajo.

Da, tak je naš Koki, pa ne mislite, da je velikán, nasprotno, pritlikavec je, toda vendar tak junak.

Sedaj si pa mislite, da se je kar tako nenadoma pritepel na dvorišče droben, neznaten petelinček!?

To je bilo vika in krika in kokošjega posvetovanja! Koki ga je, ne oziraje se na pravice, ki jih določa kurji zakon — obsodil na takojšnjo smrt.

In odkod je prišla ta uboga, na smrt obsojena žrtev?

Zadeli smo jo na tomboli.

Lepo solčno nedeljo je bila v sosednjem trgu veselica. Jaz, ki imam neizrečeno srečo v igri, sem zadela terno — skromnega petelinčka.

... Vzeli smo ga s seboj domov, drugo jutro je bil pa že na milost in nemilost izročen dvorišču in njega prebivalcem.

Koki ga je torej obsodil na smrt. Toda, ker se na našem miroljubnem dvorišču ne smejo izvršiti smrtne obsodbe, ga je Koki prepodil v dosmrtno prognanstvo — na vrt.

Tako je ubogi petelinček cele dneve taval po svojem kaznilniškem vrtu. Ker pa na tem vrtu raste zelenjava, ga je vsak hip kdo prepodil na dvorišče. Drugega izhoda ni bilo.

In o groza, če se je ta ubožec prikazal nazaj v Kokijevo kraljestvo in da ga je ta zapazil! Kakor da jim začara, tako so si bili vsi dvoriščni prebivalci edini v mislih in načrtih:

tega nepoklicanega pritepenca pošteno obdelati, nato ga pa ponovno izgnati.

Začela se je gonja po dvorišču in pošteno bi jo bil plačal, da ni mali prebrisane hitro našel kako luknjico in smuknil nazaj na vrt, kjer je pre-mišljeval svojo žalostno usodo tako dolgo, dokler ga spet kakšen: »Pššssse ... ali greš ven grdobal!!« ... ni preg-nal naravnost v bojevit objem vladarja Kokija in njegovih zvestih pri-vržencev.

*

Toda, vse pride, vse mine ... pravi pregovor in naposled se je res tudi Kokijevo srce omečilo. Polagoma je vendar postal toliko usmiljen, da ga je pustil na dvorišču, toda vedno v določeni razdalji od svoje imenitne in dostojanstvene osebnosti. Zato je umevno, da prave ljubezni med obema petelinčkoma nikoli ni bilo in je gotovo tudi ne bo še potem, ko bo že slednji pečen priromal na mizo ...

Petelinčkovo srce se je ogrelo za obe naši lepo rejeni goski; veliko-dušno jima je odpustil njuno prvotno nelepo postopanje z njim. Sprejeli sta ga v svojo sredo in mali, nekdanji tolikanj preganjeni in zapuščeni pritepenček zdaj poln ponosa stopica med svojima rodnima tovariščama.

Skoro bi lahko dejali da vladata zopet mir in sloga na dvorišču, da ga ni skazila znova velika neprijetnost, nov gost — lepa mala račka ... Moji nadebudni sestrici, ki zna imenitno pihati na srce, jo je bila prošlo nede-ljo podarila teta Franca, ko smo bili pri njej na obisku.

Zopet se je začel stari prepir in preganjanje ... Kam z njo, kam? ...

Tolažim se z misljo, da bo kmalu vse v najlepšem redu in preden bo prvi izdihnil svojo ptičjo dušico, bo v kraljestvu Kokijevem splošna sprava in vseobče zadovoljstvo ...

Marica Kemperlova, Ljubljana.

OTROKOVO SRCE.

Lepo, kot zarja čisto otrokovo je srce, zlato kot zvezde na nebu otrokovo je srce.

Mimica Ibovnikova, Bled.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Danes Vam piševa prvič. Na »Zvonček« sva naročena z bratcem že drugo leto. Zelo nama ugajajo »Zvončkove« povesti. Zanimajo naju pa tudi uganke in jih skrbno rešujeva. V šoli naju najbolj veselita zemljepis in zgodovina pa tudi risanje. Če ste zadovoljni z najinim pismom, prosiva, priobčite ga v Vašem koticčku. Pozdrave Vam in vsem koticčkarjem!

Vaša vdana

Božo in Dušo Iglič, Ljubljana.

Odgovor:

Draga Božo in Dušo!

Ker vaju veseli risanje, narišita brž kaj lepega in mi to pošljita! Če mi bo všeč, bom objavil vajino risbo v »Zvončku«, ki bo poslej pod naslovom: »Mladji slikarji razstavljajo« v vsaki številki prinesel eno ali več risb naših nadbudnih najmlajših umetnikov.

Zdravo!

Gospod Doropoljski.

Blagorodni g. Doropoljski!

Meseca decembra leta 1928. sem Vam pisal prvič iz Maribora. Usoda je hotela, da sem dovršil ljudsko šolo v Mariboru, a gimnazijo sem začel obiskovati v Novem Sadu. Kot Slovencu mi je delal pouk v srbohrvaščini spocetka male težkocče, ali kmalu sem se je privadil tako, da sem prvi razred napravil kot prvi odličnjak, ravno tako tudi drugi razred. Ne učim pa se ravno toliko za rede v spricjevalu, temveč za življenje. Toda ker so redi vidni znaki znanja, zato se borim tudi zanje. Priobčite, prosim, to pisemce v Vaš cenjeni list, ki ga seveda jako rad čitam tudi

v Novem Sadu, tem bolj, ker sem daleč od ljubelega rojstnega kraja.

Prisrčne pozdrave Vam pošilja Vam vdani

Stanislav Hrašovec,
Novi Sad.

Odgovor:

Dragi Stanislav!

Jako lepo je, da med brati delaš čast slovenskemu rodu s pridnim, uspešnim učenjem. Pozdravi, prosim, prav lepo vse svoje šolske tovariše in vse novosadske Slovence!

Zdravstvuj!

Gospod Doropoljski.

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Tudi jaz sem se enkrat cpogumila in sem se vrinila v Vaš koticček.

»Zvonček« mi jako ugaja. Najbolj pa so mi seveda všeč zgodbice o šimpanzi »Kaški«. Najraje bi imela, da bi bila kar cela povestica naenkrat v »Zvončku«.

Da vam ne bo zmanjkalo prostora za druga pisemca, končam.

Sprejmite najlepše pozdrave od vdane koticčkarice

Karole Toplakove,
dijakinje v Ptujju.

Odgovor:

Ljuba Karola!

Zgodbe iz življenja male opice Kaške bodo izhajale v »Zvončku« še vse leto. Nato pa za prihodnji božič izidejo v lepi posebni knjigi, po kateri bo brž seglo mlado in staro. Kajne, lepše povesti si skoro misliti ne moremo. Le pridno jo čitaj! In prijateljicam jo posodi, da jo bodo še one uživale. Iskreno Te pozdravlja

Gospod Doropoljski.

STRIC MATIČ - SKOSEM NOVIC

Prejšnji mesec so odkrili v Planini pri Rakeku spomenik skladatelju Miroslavu Vilharju. Slavnost, katere so se udeležili predstavniki najvišjih oblasti, je bila ena najlepših in najpomembnejših v zadnjih letih na Notranjskem.

Strašne poplave so nastale pretekli mesec na Kitajskem. Nesreča je zahtevala, da je ostalo skoro 25 milijonov ljudi brez strehe. Voda je začela upadati šele po enem mesecu. Celi kraji so izginili s površja in na stotisoče beguncev tava okrog brez vsakih živih. Tisočera mrtva trupla so zajezila reko Jangtse-kiang, ki je stala 45 m nad normalo.

Na Angleškem so preizkusili te dni dva nova hidroplana angleške mornarice, ki napravita približno 650 km na uro.

Anglež C. B. Gooderham je izračunal, da mora napraviti čebela, če hoče nabrati kozarec sladkega medu, 60.000 km poti. Zato ni čudno, da pri takem naporu živi čebela, ki se izleže poleti, samo 6 tednov. Čebele, ki se izležejo po poletnem naporu, žive povprečno 7 mesecev.

Pretekli mesec je preplavala Niagaro štirinajstletna Mary Bell iz Kanade pod sloviti slapovi. Zgodilo se je prvič v zgodovini, da se je človek upal v to reko na tako opasnem mestu. Mary Bell je preplavala progo med Kanado in Ameriko v 10 minutah in je s tem potokla rekord znanega plavca Hilla za eno minuto.

Najmanjši poštni urad ni kje na neznanem točki zemeljske oble, temveč na odprtem morju med južnoameriško celino in Ognjeno zemljo na neki samotni čeri, ki štrli iz morja, pritrjena puščica ki plava na vodi. Ladje, ki vozijo tam mimo, spusté v morje čoln, da poberejo iz puščice pisma in jih odpravijo dalje. Ta najmanjša pošta na svetu je pod pokroviteljstvom mornarice vsega sveta.

Iz Dombovarja na Madžarskem poročajo, da je padal pretekli teden v ondodnih občinah Heteny in Nak šest minut trajajoč žveplen dež. Prirodoslovci zaen-

krat še niso mogli raztolmačiti tega ne navadnega pojava.

Pretekli teden se je vršil v Ljubljani ob priliki velesejma kraljev teden z odkritjem spomenika našemu osvoboditelju kralju Petru. Prireditev je bila ena največjačnejših, kar jih je videla Ljubljana in vsa Dravska banovina. Na predvečer odkritja, ko je zažarel v svitu nebroj luči in žarometov starodavni ljubljanski grad, se je raz njega razlegala daleč v okolico Ljubljane slavnostna fanfara v znamenje pričetka slavnosti. Njene zvoke je prenašal radio po vsej državi. Po vseh okoliških gričih so goreli kresovi, mestni magistrat je žarel v tisočerihih lučkah in vse ulice, kjer se je vršila slavnostna bakljada, so bile bajno razsvetljene. Slavnostno odkritje spomenika se je vršilo v nedeljo dopoldne. Združeni pevski zbori so zapeli pesem »Molitev« in državno himno ob spremljevanju 120 mož broječe godbe. Padec zavese ob spomeniku je naznanilo sedem topovskih strel na gradu. Po odkritju se je razvrstil dolg sprevod, v katerem so korakali: vojaštvo cele garnizije, Sokoli, gasilska društva, skavti, planinke, akademiki, narodne noše, kulturna dru-

štva in nebroj drugega občinstva. Pred spomenik so položili zastopniki korporacij in društev nešteto krasnih vencev. Bila je to manifestacija narodnega edinstva, ki bo ostala slehernemu v nepozabnem spominu.